

21/09/2023

Onderwerp: opmerkingen bij dossier PR3564

Geachte,

Gents MilieuFront wenst enkele opmerkingen en reacties door te geven bij het kennisgevingsdossier PR3564 omtrent het project-MER “Ontbossing, aanpak van de baggerdepots en ontwikkeling van de site Rodenhuize-Noord in de Gentse Haven”.

GMF is tevreden dat deze stap van publieke raadpleging mee opgenomen is en ons de mogelijkheid biedt om al in een vroeg stadium enkele opmerkingen door te geven.

Met vriendelijke groeten,

Bouke Billiet
Beleidsmedewerker Gents MilieuFront
bouke@gentsmilieufront.be
0498/574.596

Project

De doelstelling van het project Rodenhuize is het aaneensluitend industriegebied bouwrijp maken en inrichten met basisinfrastructuur zoals nutsvoorzieningen, en ontsluiten via de weg, het spoor en het water. Het gaat om een samenwerking tussen ArcelorMittal en North Sea Port.

Het is de ambitie om bij de keuze van de bedrijven op de site te komen tot een complementaire werking van de drie circulaire processen in de industrie: CO₂-neutraliteit, duurzaam waterbeheer en zero-waste. Dat juichen we bij Gents MilieuFront uiteraard toe.

Het uiteindelijke milieueffectrapport (MER) geeft een inschatting van de milieueffecten van de aanleg, maar daarnaast ook van het bedrijventerrein in zijn totaliteit.

Fundamentele opmerking

Aangezien het nog onduidelijk is welke bedrijven op de site Rodenhuize zullen komen, is het onmogelijk om een precieze inschatting te maken van de impact van deze bedrijvensite op de omgeving, en het bepalen van de randvoorwaarden. GMF vraagt dan ook om in dit project-MER enkel de aanlegfase uit te werken.

Daarnaast kan wel een ruwe inschatting gemaakt worden van de mogelijke impact van een half bezette en volledig bezette site in de exploitatiefase, maar dit deel van het MER kan bezwaarlijk gebruikt worden voor volgende aanvragen.

Alternatieven

Verschillende alternatieven worden opgesomd die onderzocht zullen worden: twee programma-alternatieven, twee inrichtingsalternatieven. Een locatiealternatief wordt niet onderzocht. Voor uitvoeringsalternatieven verwijst men naar het voorkeursalternatief dat gekoppeld is aan het bodemsaneringsproject.

GMF stelt voor om aanvullend een aantal alternatieven te onderzoeken.

Uitvoeringsalternatief - gefaseerde uitvoering

In het document is geen planning opgenomen over de invulling van de site. Het is erg moeilijk om in te schatten hoe de economische ontwikkeling zal verlopen en welke bedrijven zich op welk moment zullen aandienen om hun deel van de nieuwe site in te vullen. Er zijn veel voorbeelden gekend waar nieuw aangelegde sites decennialang leeg staan.

Daarom vragen wij om een uitvoeringsalternatief uit te werken en te onderzoeken waarbij de sanering en boskap in fases gebeurt, gekoppeld aan bedrijven die zich effectief vestigen (onderdeel van de aanvraag omgevingsvergunning).

Uitvoeringsalternatief - groene infrastructuur

De doelstelling van het project is de aanleg van basisinfrastructuur zoals nutsvoorzieningen, ontsluitingen via de weg, het spoor en het water.

Naast de ontsluitingen van de weg is er ook de groenstructuur, de groene dooradering die wel opgenomen is in de tekstbeschrijving maar niet in de doelstelling.

GMF stelt volgend uitvoeringsalternatief voor: tegelijk met de aanleg van de weg wordt een 'basisgroenstructuur' aangelegd. Deze basisgroenstructuur kan dan aansluiten op de groenstructuren die op de bedrijfsterreinen aangelegd worden en zo één geheel vormen.

Methodiek per discipline

Hieronder verzamelen we enkele reacties bij hoofdstuk 9.

Methodiek per discipline - mens en mobiliteit

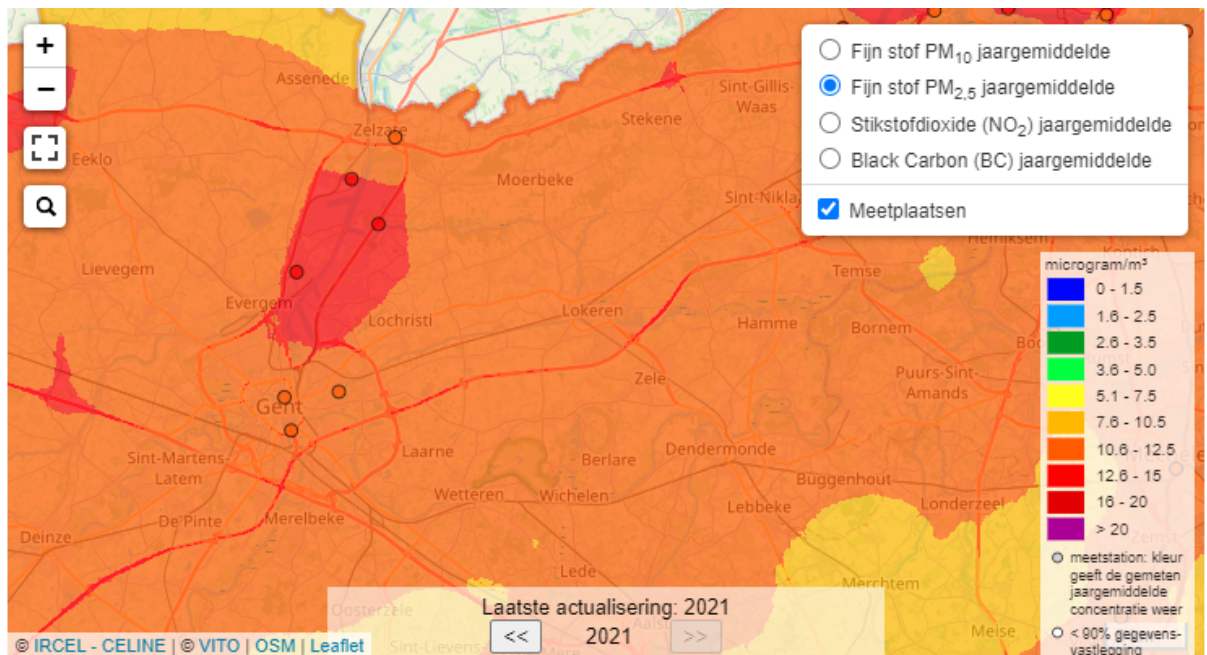
Er wordt verwezen naar CROW-kencijfers zonder bron (op pagina 77). Enig zoekwerk leidt naar <https://www.crow.nl/>, een Nederlands studiecentrum. Of deze cijfers relevant zijn voor Vlaanderen is nog te bekijken.

GMF is vragende partij voor de ingebruikname van de spoorlijn in de Gentse haven voor personenvervoer. Wij vragen dan ook om deze optie mee te nemen in de bespreking.

Methodiek per discipline - lucht

Wordt het studiegebied afgebakend tot 5 km tot het projectgebied of op basis van impact veroorzaakt door de werken? (zie pagina 85)

De situatie van fijn stof is dramatisch in de Gentse haven (zie hieronder - bron: VMM)

Het meetnet van de VMM is evenwel beperkt, bestaat de mogelijkheid (ook gekoppeld aan het andere MER) om gedurende een bepaalde periode extra metingen te laten uitvoeren van bijvoorbeeld fijn stof, stikstofoxiden en dergelijke?

Voor een aantal berekeningen wordt voorgesteld om te werken met CAR-Vlaanderen. Op de [website](#) lezen we daarover het volgende: “CAR Vlaanderen is een eenvoudig te gebruiken tool. Hierdoor is het wel niet het meest nauwkeurige model voor de berekening van concentraties langs straten. Voor een meer gedetailleerde modellering moet je een beroep doen op uitgebreidere (eventueel betalende) modellen of kan je een windtunnelonderzoek laten uitvoeren. Hiervoor wordt meestal een beroep gedaan op een extern studiebureau. De concentraties in straten en langs wegen kunnen uiteraard ook worden vastgesteld met behulp van metingen.”

GMF stelt daarom voor dat er eigen metingen gebeuren om de impact beter te onderbouwen.

Stikstof is één van de cruciale parameters die bepalend zijn voor het afleveren van een vergunning. De stikstofuitstoot zal door deze bijkomende ontwikkeling hoe dan ook toenemen. In de beschrijving zijn de waardevolle gebieden opgesomd. Een uitgebreid hoofdstuk over deze parameter lijkt dan ook noodzakelijk in dit MER.

Methodiek per discipline - water

Deze kennisgevingsnota behandelt de traditionele disciplines. Grondwater en oppervlaktewater worden in een apart hoofdstuk besproken. Dit omvat echter niet het hele plaatje. Vooral de ambitie van het project rond duurzaam waterbeheer kan nog wat uitwerking gebruiken. In de projectbeschrijving lezen we op p.32:

Duurzaam waterbeheer: ambitie om in te zetten op een duurzaam waterbeheer in overeenstemming met de Trias Aquatica:

1) Inzetten op de maximale beperking van het waterverbruik in de bedrijfsprocessen.

2) Inzetten op duurzame waterbronnen door maximaal lokale captatie en gebruik van regenwater en grijswater.

3) Beperkingen van lozingen door hergebruik van afvalwater. Wateruitwisseling van laagwaardig industriewater tussen de bedrijven voor laagwaardige toepassingen kan leiden tot efficiënter gebruik van het water met beperkte energie-input (fit-for-purpose of juiste kwaliteit op de juiste plaats). Een lokaal waterplan, met realisatie van de gepaste waterinfrastructuur (voorzien van een slimme sturing van waterbron tot gebruiker), zal hier leidend zijn.

In de bespreking van de methodiek is hier geen of te weinig rekening mee gehouden, zie pagina 114:

Tijdens de exploitatiefase heeft de bijkomende verharding een impact op de afwatering. Met betrekking tot de gewijzigde afvoercharacteristieken zal nagegaan worden of de nodige infiltratievoorzieningen worden aangelegd (vanuit de principes van integraal waterbeheer en vanuit de bepalingen van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater) en of er een knelpunt in de afwatering kan ontstaan.

Net zoals er een grondbalans opgemaakt wordt, stelt GMF voor om ook een waterbalans op te maken. De ambitie is hierboven opgenomen. Een concrete doelstelling kan zijn om te streven naar een neutrale waterbalans: al het hemelwater wordt gebruikt of kan infiltreren, dus geen afvoer naar de omliggende waterlopen. De verschillende bedrijven werken samen om deze doelstelling te realiseren: overtollig water bij het ene bedrijf kan gebruikt worden bij een ander bedrijf.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de inrichting van het nieuwe bedrijventerrein: zo kunnen op verschillende plaatsen gezamenlijke infiltratievoorzieningen komen in plaats van een aparte voorziening voor elk bedrijf op het eigen terrein.

Dus naast een groene dooradering is ook een blauwe dooradering van het bedrijventerrein nodig.

Op pagina 115 lezen we:

“In voorliggend project wordt voorzien om het Rodenhuedok te verbreden. Dit heeft een rechtstreekse impact op de structuur van het oppervlaktewater. Aangezien het Kanaal Gent-Terneuzen en de Gentse

Havendokken het statuut 'kunstmatig' hebben, is de wijziging van de structuurkwaliteit echter geen relevant effect. Dit wordt bijgevolg niet beoordeeld in het project-MER.”

Op de website van Integraal Waterbeleid staan de stroomgebiedbeheerplannen. Relevant hier is het plan voor de periode 2022-2027. De fiche van het Kanaal Gent-Terneuzen (VL11_165) is te raadplegen via [deze link](#).

Niettegenstaande dit een kunstmatig waterlichaam is, moet ook het kanaal voldoen aan ecologische doelstellingen. Aanpassingen aan de structuurkwaliteit zijn hierbij belangrijk. Stellen dat de structuurkwaliteit geen relevant effect heeft, is volgens GMF dan ook niet correct.

In het stroomgebiedbeheerplan (fiche) zijn ook de doelstellingen opgenomen. GMF stelt dan ook voor het project aan deze doelstellingen te toetsen in dit MER (zie figuur hieronder).

Figuur: reductiedoel en plandoelstelling - waterlichaam VL11_165 (bron: <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>)

Plandoelstelling: 33,0% van de reductiedoelen voor N te realiseren tegen 2027

Plandoelstelling: 33,0% van de reductiedoelen voor P te realiseren tegen 2027

	Stikstof	Fosfor
Totale hoeveelheid (kg)	114521,76	5181,69
Percentage reductie tov. jaarvrucht	52,47%	19,98%
Aandeel landbouw in jaarlijkse emissie (%)	5,7%	9,83%
Aandeel huishoudens en RWZI in jaarlijkse emissie (%)	25,35%	32,01%
Aandeel bedrijven en diensten in jaarlijkse emissie (%)	37,41%	58,16%
Aandeel atmosferische depositie in jaarlijkse emissie (%)	31,54%	

Methodiek per discipline - bodemverontreiniging en grondverzet

Zoals overal in Vlaanderen, zal de bodem perfluorverbindingen bevatten. Wellicht komt vanaf 1 januari 2024 een nieuwe methodiek in voege rond het omgaan met de perfluorverbindingen in de grond. Het Tijdelijk Handelingskader met betrekking tot PFAS werd op 07/07/2023 goedgekeurd door de ministerraad.

GMF wil op deze nieuwe richtlijnen wijzen zodat hier rekening mee gehouden kan worden.

Methodiek per discipline - biodiversiteit

GMF wil wijzen op het belang van een voldoende ruim studiegebied. De beschermde natuurgebieden die in de nabijheid liggen moeten zeker mee opgenomen worden en in detail besproken worden. GMF gaat dus niet akkoord met het voorstel (zie pagina 119) opgenomen in de kennisgevingsnota om in eerste instantie geen Passende beoordeling of Verscherpte natuurtoets uit te voeren.

Aangezien het voorstel is om de volledige site te ontbossen, zullen er veel natuurwaarden verloren gaan. We lezen dat er gecompenseerd zal worden, maar waar en hoe is niet opgenomen.

GMF vraagt om in de berekening de groene dooradering van het nieuwe bedrijventerrein mee op te nemen en zo veel mogelijk van de bestaande bebossing te behouden. Tijdens de aanlegfase moet met deze bestaande (en te behouden) bebossing rekening gehouden worden en het project-MER bevat idealiter dan ook een aantal randvoorwaarden om deze bebossing te kunnen behouden (rond tegengaan verdroging, beschermen van de wortels tijdens de graafwerken en dergelijke).

Methodiek per discipline - klimaat

Op pagina 32 lezen we de ambitie van CO₂-neutraliteit: *ambitie om geen scope 1 (directe uitstoot) en scope 2 (indirecte uitstoot) CO₂-equivalente emissies als globale balans over het bedrijventerrein (na finaliseren van het project) in de lucht te brengen.*

Het onderdeel klimaat maakt dus een wezenlijk deel uit van dit project-MER. Vandaar ook de expliciete vraag van GMF om de bomen zo veel mogelijk te behouden en deel te laten uitmaken van de groene dooradering van de bedrijfssite, en om dit al zo concreet mogelijk te maken door het opzetten van een basisgroenstructuur.

Methodiek per discipline - materialen

Een andere ambitie van het project is zero-waste: het maximaal inzetten op hergebruik van materiaalstromen.

GMF stelt voor om een extra hoofdstuk toe te voegen om deze ambitie te onderbouwen en ook hier randvoorwaarden uit te werken voor de bedrijven die zich op de site willen vestigen.

Uiteindelijke project-MER Rodenhuize

De volledige (industriële) ontwikkeling van de site zal gerealiseerd worden gespreid in de tijd (welke tijdsplanning is niet opgenomen). Het afgewerkte project-MER wordt ter goedkeuring ingediend bij de eerstvolgende vergunningsaanvraag, dit zal zijn in het kader van de ontbossing van de site. In de kennisgevingsnota lezen we dat bij daarna volgende

vergunningaanvragen in principe aan de MER-plicht voldaan kan worden door het goedgekeurde project-MER toe te voegen, indien dit nog actueel is.

Dit MER is dus een bijzonder belangrijk rapport. In de nota lezen we ook dat dit globale project-MER voor de volledige (industriële) ontwikkeling van de site dermate wordt opgesteld dat *het aangeeft welke randvoorwaarden, maatregelen of aanbevelingen algemeen gelden voor het project (vanuit het worst-case programma), en welke randvoorwaarden gelden voor specifieke onderdelen of t.a.v. specifieke projectingrepen.*

GMF verwacht dan ook dat dit een goed uitgewerkt MER wordt, gebaseerd op de laatste meetgegevens, op de laatste wetgevingen en visies van de Vlaamse en Europese overheden, en dat het onderdeel klimaat uit het MER een vernieuwend en interessant onderdeel is.